

Studiedag kijkt naar effecten van derogatie op milieu en ruwvoer kwaliteit

Derogatie in evenwicht

De afgelopen jaren maakten talloze veehouders gebruik van derogatie om een verhoogde mestafzet te kunnen genereren op de eigen grond. Of dat ook effecten had op de stikstofrest in de bodem, de waterkwaliteit in de omgeving of het ruwvoer, vormde het onderwerp van een studiedag.

tekst **Annelies Debergh**

Davy Vandervelpen:
'Slechts dertig procent haalt een juiste bodemzuurtegraad'

Mathias Abts:
'Bij laat injecteren blijft te veel werkzame stikstof onbenut'

Met nieuwe onderhandelingen over het mestactieplan in het vooruitzicht, zag de Afdeling Duurzame Landbouwwontwikkeling van de Vlaamse overheid aanleiding om de effecten van derogatie op de bodem en de voeropbrengst op een rijtje te zetten. De studiedag vond begin juni plaats op drie locaties.

'Met de huidige mestwetgeving evolueren de meetresultaten voor nitraat in de goede richting', illustreerde Ivan Ryckaert van het Departement Landbouw en Visserij aan de hand van een grafiek. Met derogatie krijgen Vlaamse veehouders een verhoogde

bemestingsnorm op jaarrond beteelde oppervlakten. De uitzonderingsmaatregel geeft zo onder meer voor graslanden en bij tussenteelten in combinatie met mais extra plaatsingsruimte voor mest.

'De hoeveelheid en de kwaliteit van ruwvoerders zijn de basis voor een kostenefficiënte rundveehouderij', klonk Ryckaert. 'De vraag is dan ook in hoeverre ruwvoerwinning en derogatie verzoenbaar zijn op economisch en ecologisch vlak.'

Met een hele reeks tabellen en figuren gaf Davy Vandervelpen van de Bodemkundige Dienst aan dat er geen statistisch verschil was in nitraat-

residu bij derogatie- en niet-derogatiepercelen. 'Er is dus geen negatief effect van derogatie op de waterkwaliteit.' Wel zijn duidelijke verschillen te zien tussen de teelten, zo gaf Vandervelpen aan. 'Bij grasland overschreed 11 procent van de derogatiestalen de norm in 2012, bij mais lag dat op 23 procent.'

Vandervelpen pleitte daarom voor een perceelsspecifieke bemesting. Hij gaf daarenboven aan dat alle bodemfactoren op peil moeten zijn. 'Amper dertig procent van de percelen haalt een bodemzuurtegraad die in de streefzone ligt. Zonder een juiste zuurtegraad is ook de opname van voedingselementen door de plant onvoldoende.'

Werkzame stikstof

Mathias Abts, werkzaam op het Departement Landbouw en Visserij, ging dieper in op de verzoenbaarheid van een laag nitraatresidu met een hoge ruwvoer kwaliteit. Hij hamerde er onder meer op om dierlijke mest vroeg toe te dienen. 'Bij te laat injecteren van het grasland blijft veertig procent van de werkzame stikstof onbenut.'

Abts probeerde veehouders ervan te overtuigen om met het systeem van werkzame stikstof te werken in plaats van met absolute hoeveelheden stikstof. 'Wat betreft het gebruik van dierlijke mest maakt het systeem van werkzame stikstof geen verschil,

maar er is wel meer ruimte voor bemesting met kunstmest. De behoefte van de teelt en het bemestingsadvies wordt altijd in werkzame stikstof uitgedrukt. Dat zorgt voor een betere aansluiting van de bemesting met de praktijkbehoefte op het veld.' Volgens Matthieu Frijlink, consultant bij Boerenbond, zorgen de strengere bemestingsnormen ervoor dat het eiwitgehalte in graskuilen onder druk staat. 'In 2012 daalde het ruweiwitgehalte in graskuilen met tien procent. Dat compenseren met soja betekent meerkosten van 0,3 euro per honderd liter melk. Voldoende goed ruwvoer blijft belangrijk om het rantsoen en de kostprijs in balans te houden.'

Rendabele tussenteelt

Frijlink ging op de studiedag ook de discussie aan of gras of snijrogge verbouwen als tussenteelt met mais wel daadwerkelijk rendabel is. Daartoe vergeleek de Boerenbond-consultant de kostprijs van de teelten en de uitgespaarde mestafzetkosten met de voederwaardeopbrengst. Het leverde een balanstotaal op van 220 euro per hectare. 'Dat bedrag is mooi verdiend. Wanneer er als gevolg van de tussenteelt gras ook tot tien procent opbrengstverlies bij de volgteelt mais te zien is, dan wordt de meerwaarde van de tussenteelt bijna volledig gecompenseerd.'

Meermaals benadrukte Frijlink dat voeropbrengst en mestafzet steeds belangrijker worden in de bedrijfsvoering. 'Het is geen kunst om twintig koeien meer te houden. Veel werken kan iedereen, er ook wat aan verdienen is iets anders. Reken dus eerst voor je investeert in uitbreiding.'